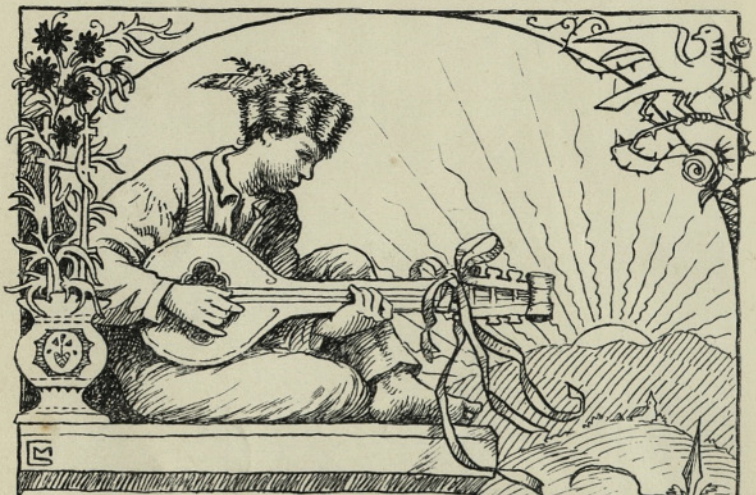

46611

DOMOLJUBNE in VOJAŠKE PESMI

ZA ŠOLSKO MLADINO

DOMOLJUBNE
IN VOJAŠKE
PESMI
ZA ŠOLSKO
MLADINO

Domoljubne in vojaške pesmi

za

šolsko mladino.

Nabral in uredil

Anton Kosi,

šolski ravnatelj v Središču.

V cesarski kraljevi zalogi šolskih knjig na Dunaju.

1917.

46611

~~~~~  
Pridrzujejo se vse pravice.  
~~~~~


030022873

827
—
21.

1. Geslo.

Sinovi zvesti tudi mi
za vselej bomo Avstriji,
zanašaj se na nas vladar,
življenje, kri ti damo v dar.

Hrast se omaja in hrib, — zvestoba Slovincu ne gane!

J. Koseski.

2. Cesarska pesem.

Bog ohrani, Bog obvari
nam cesarja, Avstrijo!
Modro da nam gospodari
s svete vere pomočjo!
Branimo Mu Krono dedno
zoper vse sovražnike:
S habsburškim bo tronom vedno
sreča trdna Avstrije!

Za dolžnost in za pravico
vsak pošteno, zvesto stoj;
če bo treba, pa desnico
s srčnim upom dvigni v boj!
Naša vojska iz viharja
prišla še brez slave ni:
Vse za dom in za cesarja,
za cesarja blago, kri!

Meč vojščaka naj varuje,
kar si pridnost zadobi,
bistri duh pa premaguje
z umetnijo, znanostmi!
Slava naj deželi klije,
blagor bod' pri nas doma:
Vsa, kar solnce je obsije,
cveti mirna Avstrija!

Trdno dajmo se skleniti:
sloga pravo moč rodi;
vse lahko nam bo storiti,
ako združimo moči.
Brate vodi vez edina
nas do cilja enega:
Živi cesar, domovina,
večna bode Avstrija!

Po J. G. Seidlu — L. Toman.

3. Mal' postojmo.

Mal' postojmo,
mal' zapojmo,
k' 'mamo očeta dobrega:
Franca Jožefa.

Narodna.

4. Otrokova cesarska pesem.

Naš cesar mi je vedno ljub,
na Dunaju živi,
kakó bi pač rad k njemu šel,
a meni moči ni.

In kaj bi pri cesarju h' tel?
Roko bi mu podal,
najlepše rože bi mu dal,
ki bi jih zanj nabral.

In rekel bi mu: „Cvetke te
za te s seboj sem vzel,“
potem pa vrnil bi se spet
ves srečen in vesel.

Posl. Fr. Končan.

5. Naš cesar — živio!

Cesarja prav še ne poznam,
premajhen sem, premlad,
in vendar ga že rad imam,
pa videl bi ga rad!

On baje ljubi vse ljudi
in kakor oče sam
za nas podložnike skrbi —
zato ga rad imam!

Oh, ko bi stopil zdaj med nas,
to bilo bi lepó;
zaklical bi mu prav na glas:
„Naš cesar — živio!“

Ludovik Černež. *)

*) V „Slavnostnem redu za proslavo cesarjeve 60 letnice v ljudski šoli“. Sestavil Anton Kosi, 1908.

6. Živi, svetli cesar naš!

Živi, svetli cesar naš!
Živi, ki domovje milo
staviš v Svoje varno krilo,
ki z mogočno pač rokó
váruiješ nas vse krepkó.
Živi, svetli cesar naš!

Živi, svetli cesar naš!
Živi, ki v ljubezni vneti
Tvoj obraz podložnim svéti
le zaupanje deli,
mir naródom vsem želi.
Živi, svetli cesar naš!

Živi, svetli cesar naš,
ki ko slavni dedje Tvoji
moč imaš v blagosti Svoji,
ljudstva osrečuješ vsa,
narod vsak Te rad ima.
Živi svetli cesar naš!

Andr. Praprotnik.

7. Zahvala šolske mladine cesarju Francu Jožefu I.

Kakor mlado rožo popje
čuva, da je mraz ne umori,
šola, varno to poslopje
čuva nas otroke in goji.

Ona nam deli bogastvo
duše, ki ostane vekomaj,
mi pa Tvoje Veličanstvo
nagovarjamo otroci zdaj.

Zdaj, ko vsa ti domovina
k vladanju častita dolgih let *)
zaostani mar mladina,
ki si jo pred vsemi ljubil vnet?

Tebi prva gre zahvala
za pouk, naš cesar in gospod!
Tvoja volja je zidala
hrame vednosti za mladi rod.

Kako srečo si naklonil
s šolami nam, miljeni vladar! —
Žar mladosti bo zatonil,
toda žar hvaležnosti nikdar.

Bodi pridno zdaj učenje
prva nam dolžnost — bistriti um!
Kadar stopimo v življenje,
v delih svoj pokažemo pogum.

Ali z duhom ali z roko
dom branili bomo — en za vse,
da se krepko in visoko
dvigne slavni orel Avstrije.

Grajan.

*) Ob proslavi 60 letnice. Prim. A. Kosi, Slavnostni red, str. 16.

8. Cesarju Francu Jožefu I. —
2. decembra 1914.

Šestinšestdeset let . . . In zopet zbran
narod je naš ob Tvojem prestoli,
zvest Ti vsekdar — a tako še nikoli
kakor ta dan . . .

Klanjamo vrsti se dolgih let,
ki so bežé odhitela od nas
tja, kamor vodi večnosti sled:
kot mladoletje v — jesenski čas . . .

Tvojemu duhu se klanjamo bolj.
Tvoji previdnosti — jasni in trezni,
Tvoji veri — na kvišku zroči,
Tvojemu upanju, Tvoji ljubezni —
nikdar premagani, vse zmagujoči . . .

Tvojemu delu se klanjamo mi,
Tvoji volji — jekleni, silni,
Tvoji môči stvarilni,
Tvoji mladosti . . . a še v pozne dni
v delu Tvojem — živa mladost kipi!

Šestinšestdeset let . . . In zopet zbran
narod je naš ob Tvojem prestoli,
zvest Ti vsekdar — a tako še nikoli
kakor ta dan . . .

V dalji nebo krvavo rdi,
zêmlje pretresa grmeči vihar,
smrt in življenje bijeta boj
za domovino, za prestol Tvoj . . .
O, ne kloni nikdar!
Dvigajo narodi Tvoji desnico:
V boj za teptano, za sveto pravico!
Z narodom svojim darujemo mi:
Moč in mladost, življenje in kri
záte, vladar!

Dr. Mihael Opeka.

9. Ljubáv do dóma.

Ljubiti dom, to je svetó,
ker to vелеva nam nebó,
zato spolnjujmo to postavo,
da bomo domu v večjo slavo;
ljubav do doma, sveti žar,
nam gori v srcu vsikedar!

Ljubiti dom, največja čast,
ta bodi naša sladka last:
Pred svetom vsem svoj dom ljubímo,
z besedo, z delom to vršimo;
vsak bodi krepek in srčan,
da nam napoči boljši dan.

Ljubiti dom gre iz srcá,
ljubezen srčna le velja:

za dom, če treba je trpeti,
četudi treba, zanj umreti,
naj nas nikdar ne straši to;
za dom trpeti je sladkó.

Ljubiti dom ne gre le zdaj,
ljubiti dom gre vekomaj:
Oj, bratje, sestre prisezimo,
in dómu zvestost ohranimo,
da blagoslavlja večni čas
ljubav do doma v grobu nas!

Fr. Ser. Cimperman.

10. Človek brez domoljubja.

Kar drevó brez zal' ga cvetja,
brez klasovja lepo žito;
kar je ladja brez zavetja,
gnana v jezero srdito;

kar planjava je pobita
od vremena toče sile;
kar je dan brez solnca svita,
kar je noč brez lune mile;

kar podložni brez povelja,
brez očeta so sinovi;
kar nebesa brez veselja,
brez vladarja so svetovi:

Oj, to človek brez iskrene
je ljubezni domovine,
ki, če žalost jo zadene,
zapusti jo, da pogine.

L. Toman.

11. Otrokovo domoljubje.

O moj preljubi, dragi dom,
za te srce gori,
jaz tebe zvesto ljubil bom
vse svoje žive dni!

Posvetim vse ti, kar imam,
roké, glavó, srcé,
otrok sem še in kar ti dam,
darilce malo je.

Gotovo več bi dal ti rad,
pa majhen sem sedaj,
in še preslab in še premlad,
da bi veljal ti kaj.

Fr. Končan.

12. Domovina.

Beseda sladka, domovina,
ne prideš več mi iz spomina!
Kot iskra živa v srcu tliš,
ljubezen k sebi mi budiš.

Ko solnca žar na tebe sije,
srcé veselo v meni bije;
a žalost trga mi duhá,
megla nesreč če te obdá,

Obličje če je jasno tvoje,
veselo moja struna pojé;
a če oko se ti solzi,
v potokih moje se topi.

O sijaj, sijaj, solnce milo,
na ljube domovine krilo!
Obličje jasni ji temná
in krasi s cvetjem jo ljubó.

Andrej Praprotnik.

13. Domovina, mili kraj.

Domovina, mili kraj:
kjer visoke so goré,
kjer zelene so planine,
mile trate in doline,
cerkve bele kjer stojé,
domovina, mili kraj!

Domovina, mili kraj:
kjer se rož' ce cvetajo,
bistre vode kjer tečejo,
dvobne ptičice pojejo,
kjer preljubi moji so.
Domovina, mili kraj!

Domovina, mili kraj:
kjer sem ležal v zibelki;
kjer sem mam' ci v oko gledal,
kjer sem prve vence spletal,
kjer sem vžival zlate dni:
domovina, mili kraj!

Andrej Praprotnik.

14. Domovino ljubim.

Domovino ljubim! Naj glasno povem,
domovino ljubim s srcem svojim vsem!
Ljubim jo od nekedaj, odkar v življenju
misliti jaz znam, spominjati se vem,
in odkar o nji očetove besede
solze izvabile mojim so očem;
ljubim jo goreče, kar milino njeno,
kar težke nezgode njene vse umem.
Domovino ljubim, ko bridkost me tare
in ko čutim radosti sladak objem;
ljubi jo vsa duša moja, akotudi
mnogim željam le slabó ustrezam s tem.
Domovino ljubim, če na glas ji pojem
ali ji pozdrav pošiljam tih in nem;
ljubim jo navdušena v tihotnem domu
in ko v hrupni svet med ljudi tuje grem:
Bodem jo tako ljubila, dokler zemlje,
dokler solnca še se veseliti smem!

Lujiza Pesjakova.

15. Moč domovinske ljubezni.

Prahú oblak se vije, zakriva širno plan,
viharja ni in vendar se čuje hrum glasán,
privrel Turčin je vojsko v slovensko zemljo spet,
da ljubi mir bi skalil, ki bil je nekaj let.

Pred trumo jezdi paša, na mesto vpre oči,
ki daleč na planjavi prijazno mu stoji,
na mesto to obrne sé svojo vso vojsko;
oj, zemlja bo močila zdaj strašno se s krvjo.

Pa bolj, ko približuje se paša mestu že,
če dalje bolje težko postaja mu srcé,
ne ve si razložiti, kaj ga takó teží,
da se mu iti vstavlja in mrzel pot poti.

Ne misli več na zmago, ne misli več na boj,
pogum je divji vgasnil, počasi pelje roj;
dospel je z njim do mesta, ki straha trepetá,
a vendar še k napadu mu znamenja ne da.

Nemiren opazuje prijazno mesto, kraj
in zdi se mu, kot hodil bi bil že tu kedaj,
spomin na mlada leta mu v prsih zbuja se,
vse, kar okrog zagleda, skoraj mu znano je.

Naenkrat vгляda v mestu, — obraz se je zvedril, —
oj, srečno hišo malo, ki v nji se je rodil:
spozna pa tudi dobro, da kraj je dom njegov,
od srca se odvalil pretesni je okov.

Oj, glej! kakó mu pade iz roke svetli meč
sam vrže se na zemljo, poljubi jo solzeč;
vojaki pa krog njega vsi gledajo strmé,
drug drugemu prigodbe razjasniti ne ve.

Vesel spet vstane paša, vojakom govoréč:
„Junaki dragi moji, le naj miruje meč,
tu kri naj se ne lije, kjer ljubi moj je dom,
od ktereга podal se jaz nikdar več ne bom.

Pustite mene tukaj, vi pojdite nazaj,
povejte, da na Turškem tam ni moj rojstni kraj;
recite, na Slovenskem jaz pravi dom imam,
za kateri, če je treba, življenje svoje dam.

Od njega sem bil ločen let dolgih trideset,
zdaj pa sem našel srečno ga vendar slednjič spet,
povejte tudi caru, ki mene ima rad,
naj bi od moje zemlje odvrnil vsak napad.

Recite, da ga prosim, naj vse mi odpusti,
za službo zvesto to-le plačilo podeli:
da spet živeti v svojem domovju drugim smem,
da mir stvorí za vselej slovenskim vsem ljudem.“

Odpravijo vojaki nazaj na Turško se,
povejo caru, kar jim naročil paša je;
njegove želje spolni mogočni turški car,
potihnil po Slovenskem zdaj bojni je vihar.

Fr. Ser. Cimperman.

16. Jaz zvest sem Avstrijan!

S ponosom v srcu kličem v svet prostran,
da zvest, navdušen jaz sem Avstrijan!
Ljubav do očetnjave me ogreva
in dušo vso z radostjo mi preveva.

O, slava Ti, moj cesar! Blagoslov
iz Tvoje roke gre do vseh rodov,
kar Avstrija jih v svojih mejah hrani,
in ki iz dna srcá so Ti udani.

Z modrostjo Tvojo v nas vzdrži se red,
začuden zre v vrline Tvoje svet;
ime Ti bo še v pozni čas slovelo
in v blagostanju Avstrije živelo.

Ti Avstrija držav si vzor in kras;
kako razcvita tebi se obraz!
Stoletja mimo nas so v vek hitela,
a zloba časov ni ti slave vzela.

Dokler vodnik bo tvoj habsburški rod,
k bodoči sreči bo nam varna pot!
v napredka dela vse boš strla reve
in gledala boš vedno lepše dneve.

Zato s ponosom v srcu kličem v svet,
da domu zvest in za cesarja vnet
sem Avstrijam; Ti pa, o Večni, brani
nam Avstrijo, cesarja nam ohrani. Jos. Pintar.

17. Avstrija moja.

Domovje moje, Avstrija,
ti biser vsega si sveta!
Le záte, záte jaz gorim
in záte, záte jaz živim.
Ko bi izbiro dal mi Bog,
da dom poiščem si okrog,
ne dvomil bi in rekel koj:
Ti Avstrija, ti dom si moj!

O domovina, Avstrija,
ti biser vsega si sveta!
Bogastvo ti rodi morjé,
visoka gora in poljé.
Goji se v tebi môž krepost,
domá je ženska tu čednóst;
zato mi duša vneta poj:
O Avstrija, ti dom si moj!

O domovina, Avstrija,
ti biser vsega si sveta!
In kaj drži te, kaj krepí,
da vsak sovrag se te boji?
Edinost tvoja jim je jez,
edinost Avstriji je vez;
edini gremo zánjo v boj:
O Avstrija, ti dom si moj!

J. Kersnik.

18. Slava tebi, slava!

Slava tebi, slava, slava,	Čar lepote in zakladi
draga moja očetnjava,	se ponašajo ti radi
moja Avstrija vsikdar!	in bogata ti si res!
Srce moje napolnjuje,	Tvoja žitna polja zlata
Mojo dušo prevladuje	in gorovja so bogata;
le lepote tvoje čar.	občudnje svet te ves!

Tvoja ljudstva občuduje,
vsak posameznik daruje
se ti z umom in dlanjo.
In z navdušenjem udani
pevamo, naj Bog ohrani
nam cesarja, Avstrijo!

L. Černež.

19. Avstrija za vse.

Ako le če,
Avstrija bila in bo za vse!
Zdaj brambovci zaukajte:
Bit' če, bit' če
Avstrija za vse!

Ker tedaj če,
nikogar se ne bojimo,
brez skrbi, varni, trdni smo.
Bit' če, bit' če
Avstrija za vse!

In ker če,
obeta Rudolf iz nebes:
„Premagal bodeš Franc zares!“
Ker Avstrija če,
tud' bo za vse!

In ker če,
Avstriji bo pomagal Bog,
da se razširi krog in krog:
Bit' če, bit' če
Avstrija za vse!

V. Vodnik. *)

20. Za domovino Avstrijo.

Oblak zagrnil je nebó,
z nočjo ovija mili dom;
iz njega šviga blisk strašan,
pošilja domu bojni grom.

Dolinam našim in goram
sovražnik na mejah preti,
da mesta, sela nam zažgé
in naše drage pomori.

Dvoglavi orel pa čuvar
oprezen straži in bedí,
mogočna krila širi v svet,
pogum mu iz oči žarí.

*) Péсни brambovske v letu 1809.

Junaške čete kliče v boj,
da hrabro brani dedno last,
da stré sovraže drzne vse,
prežene jim pohlepno strast.

Za pravo in resnico se
junaška Avstrija bori,
Bog sam je z njo, ki srčnim vsem
vojnikom lavore delí.

Vekoslav Poljanec.

21. Le Avstrija je naša domovina!

Ne boj se, Avstrija, častita mati,
kraljica narodov, naš mili dom!
Gospod te večni čuva: Kaj se bati?
Naj vse črti te — jaz te ljubil bom,
mladika jaz — ti žlahtna korenina —
Le Avstrija je naša domovina!

Ne boj se, Avstrija! Naš srebrolasi
previdno vodi blagi te vladar,
duhá mu niso strli težki časi:
zaman v snežnik zaganja se vihar . . .
v ljubezni z njim so ljudstva vsa edina:
„Le Avstrija je naša domovina!“

Ne boj se, Avstrija! Naj le viharji
sovražne zlobe sikajo, besné —

ti vstaneš nam iz ognjev v novi zarji,
in nove slave, zmage ti blesté.

„Bog živi habsburška te rodovina,
Le Avstrija je naša domovina!“

Ne boj se, Avstrija! Sinovi tvoji
gredo na boj: v orkan sovražnih trum,
za tebe v boj gredo junaški voji,
ljubav, pravica vžiga jim pogum:
zapiši v knjigo večna zgodovina
„Le Avstrija je naša domovina!“

O. E. B. v. „Vrtcu“.

22. Mladi junaki.

Le urno v vrste, fantje vsi,
ko kliče se nastop,
in vsak ponosno, krepko stoj
in ne ko kakšen snop!
Na desno vrsta mi poglej,
pa stopaj mi v korak!
In kdor nas vidi, postoji,
in čudi se nam vsak.

E kaj se čudite ljudje,
saj veste, mi smo mi!
Slovenski fantje majhni še
si vadimo moči.

Saj dan za dnevom pohiti
in kmalu mine čas,
a domovina draga kdaj
še morda rabi nas.

Oj, domovina ljuba, glej,
le bodi brez skrbi,
po naših mladih žilah tu
še teče čila kri!
In če sovražnik pride ljut,
zapuščena ne boš,
navdušen pojde za te v boj
mladenič kakor mož.

Za domovine blagor, čast
bo kakor skala stal,
in če bo treba, vsak od nas
bo rad življenje dal!
Zató si vadimo moči,
pa stopajmo v korak,
ponosno dvigaj glavo vsak
kot pravcati junak!

Ludovik Černež.

23. Srčni deček.

Igrač mi, oče, več ni mar,
orožje svetlo daj mi v dar!
Dovolj sem star, dovolj močán,
da pojdem v ljuti boj srčán.

Leseni konj mi ni za nič,
zveselil bi me živ konjič,
da bi me nesel v kruti boj,
za bedni dom med vražni roj.

Čemu mi boče meč lesén?
Oj oče, daj mi meč jeklén,
da močno ga nabrusil bom,
s sovragi se poskusil bom.

In tá-le puška ni za me,
želi mi risane srcé,
da se napotim v bojni grom,
da rešim mili, tožni dom.

Igrač mi, oče, več ni mar,
orožje svetlo daj mi v dar!
Dovolj sem star, dovolj močán,
da pojdem v ljuti boj srčán.

Fr. Levstik.

24. Kaj maramo mi.

Kaj maramo mi,	Puško na ramo,
k' smo fantje mladi;	sabljo za pas,
soldatov primanjka,	tri kroglice v aržet *),
pa pojdemo mi.	pa gremo skoz vas! —

Narodna.

*) Aržet = žep (narečje).

25. Kadar pridejo vojaki.

Boben bobna: bam, brbam!	ropotači
zdaj vojaki gremo k vam!	in piskači!“
Konj po cesti peketa,	Spredaj silni častniki,
vóz ropoče in drdrá.	vojvode in lastniki
Tromba poje: trarara!	konje gladke jahajo,
Mesto vaše smo izbrali,	z golo sabljo mahajo.
da bi tukaj nočevali:	Sablja v solncu se leskeče,
mi pešaki	konjič prha in rezgeče.
s telečnjaki;	Boben bobna: bam, brbam!
konjeniki	dobrih postelj dajte nam!
in topniki;	Tromba poje: trarara!
vozataji	vina, kruha in mesa,
in strežaji;	sena, slame in zobi
zemljerovi,	treba nam se tudi zdi!
konjekovi;	Boben bobna: bam brbam!
strelci mladi,	jutri pojdem kam drugam!
golobradi;	Cesar plača tu in tam.

Fr. Levstik.

26. Vojaki na poti.

Pomladni cvet odeva svet,
tako cvetemo mi;
pod nebom ptičev trop neštet,
po cesti gremo mi!

A ptički skozi jasni zrak,
lehkó, živó lete,
legak je tudi nam korak,
a težko je srcé.

Saj ptičji rod se vrača zdaj
domov, glasno žgoleč ;
mi sveta tla domača zdaj
pustili smo trpeč.

Mi nismo ptičev trop legak,
ki sam si pot vali ;
begoten smo neba oblak,
ki veter ga podi !

Lepo žari meglica se,
pod solncem plavajoč,
ozira v njo cvetica se,
hladila čakajoč.

A črn oblak bo neki dan,
iz njega blisk in tresk !
In točo vsuje na ravan,
ki vniči up sosesk.

Zdaj nihče ne boji se nas,
mi ne grozimo tod ;
pozdravlja mnog nas lep obraz,
gredoče mimo tod.

Koj bomo pa oblak strašan
ob uri hudi mi;
sovražni roj bo pač končan,
z njim morda — tudi mi. S. Gregorčič.

27. Ena ptička priletela.

Ena ptička priletela,
vrh kasarne se je vsela;
ona poje, žvrgoli,
vse mlade fante prebudi.

„Mladi fantje, le vstajajte,
na vojsko se pripravljajte,
od očeta, matere
slovó vzemite danes še.“

Očka so na pragu stali,
pisemce so prebirali.
Očka pisemce beró,
se mamca milo jokajo:

„Kolk' noči že nisem spala,
ko sem tebe previjala,
kolk' noči pa še ne bom,
ker tebe vid' la več ne bom!

Sveto mašo bom plačala,
da se bo za sina brala;
mašnik bode mašo bral,
moj sin pa bo na straži stal.“ Narodna.

28. Tam za laškim gričem.

Tam za laškim gričem,
tam je dost' fantičev,
k' se za nas vojskujejo.

Tam so črni dimi,
tam se nič ne vidi,
kamor krogla prileti.

Očka ljubeznivi,
saj vi niste krivi,
da jaz moram bit' soldat.

Tam se nič ne smili
oče svoj' mu sini,
sin pa tud' očetu ne.

Oh, adijo očka,
oh, adijo mam' ca,
oh, adijo sestra, brat,
zdaj se vid' mo zadnjikrat.

Krogla priletela,
v srce bo zadela
in me težko ranila.

Narodna.

29. Solnce mi rajža.

Solnce mi rajža tam doli za goré;
po polju so zaspale vse žlahtne rožice.
Žalostno danes je moje srcé,
ker moram zapustiti prijatle, znance vse.

Kaj mi je storiti, oj, kam se čem podat'?
Cesarsk' povelje pravi, da moram bit' soldat.
Franc Jožef cesar in general njegov
začela boj sta s Turkom, kdaj pridem jaz domov?

Očka in mam'ca, zahvaljam vas lepó,
ker ste me gor zredili, učili prav lepó.
Naj vam rokó zdaj podam še za slovó,
nemara v vojski zgubil življenje bom mladó.

Vidim, ko gre zdaj sovražnik na me,
ker vidim, da se bliža mi zadnja ura že.
Teče zdaj kri tam nedolžnih ljudi,
s krvjo še to napaja in travo to rosí.

Narodna.

30. Prišla bo pomlad zelena.

Prišla bo pomlad zelena,
ljubim fantom razcvetena:
brž ko vse ozeleni,
ljubim fantom žalost st'ri.

Ko se drevje ozelenjuje
mladim fantom napov' duje,
da je prišel tisti čas,
ko jih kliče vojskin glas.

Ko za brambo domovine
vzame cesar staršem sine,
božja, sveta volja je,
da mlad fant k soldatom gre.

Bobni bodo ropotali,
pot krvavo nam kazali,
takrat pa čez vse goré
moj pozdrav domov naj gre!

Karadina
an Garbura

Krogle žvižgat' bodo jele,
bombe in granate pele,
takrat, oј prelubi dom,
na te zadnjič mislil bom.

Prosim vas lepo in milo,
ko bi vendar se zgodilo,
da bi vmrl vaš sin soldat,
dajte zanj eno mašo brat'!

Narodna.

31. Radovoljni brambovci.

Presvetli cesar vabi nas
na domovine bran!
Grmi že mesto, trg in vas
k banderu ven na plan.

Na to bander prisegamo,
nam priča je nebó,
da kamor pojde, pojdemo;
veselje nam je to.

Pred nami gre največ' vojščak
cesarskega rodú,
za njim hiti, kdor je junak,
in ne pozna strahú.

Sovražna roka še nikjer
ni boja žugala;
le skrb nas je za ljubi mir
na brambo združila.

Če naš' ga kaj prevzetniki
od nas bi h' teli 'met',
mi srčni radovoljniki
jih č' mo nazaj podret'.

Mi brambovci ne iščemo
kraljestva tuj' ga vlast,
za svoje se potezamo
in za dežele čast.

Za božjo reč namerjen bod'
ognjeni strel in meč!
Za svetlega cesarja rod
na vojsko čemo teč'.

Ohranit je to vsak dolžan,
kar je najljubše kom',
za mater, oča stojmo v bran,
za dete, ženo, dom!

Da je pravična vojska ta,
nam pamet govori,
se v tujo sužnost ne poda,
kdor se Bogá boji.

Zdaj potrdimo bratovšč' no,
naj roko vsaki dá,
da se prisega naša bo
povsod razlegala.

V. Vodnik. *)

*) Pesni brambovske v letu 1809.

32. Slovo.

Z Bogom, mati! oče, zdravi!
Prišel je ločitve čas;
cesar kliče v boj krvavi,
domovina kliče nas.

Z Bogom, ljuba mi sestrice,
roko, bratec, mi podaj;
z Bogom, mirna ti vasica,
ljubi moj domači kraj!

Tiho, kar mi Bog ukrene,
to samo me doleti;
vsaka krogla ne zadene,
eden pade, drug stoji.

Boben poje in zastava
v boj krvavi nam vihra;
smrt me čakaj ali slava,
srce mi ne trepeta.

J. Stritar.

33. Hišica očetova.

Oj hišica očetova,
Bog živi te!
Zdaj se ločiti morava,
Bog živi te!

A tega nihče ne pové,
al' te kedaj bom videl še.

Bog živi te!

Srcé pa moje ti zvestó

— Bog živi te! —

Do konca dni ostalo bo,

Bog živi te!

Skazala si mi milosti,
ki moč jih pozabiti ni.

Bog živi te!

Ne zabi ti me, zvesti dom,

— Bog živi te! —

Četudi te ostavil bom,

Bog živi te!

Naj noč in dan pri men' mudé
se ljube tvoje misli vse!

Bog živi te!

Bog živi te še enkrat zdaj,

Bog živi te!

Pozdravljam te, domovja raj,

Bog živi te!

Obvaruj naju Bog oba,
ohrani zvestega srca!

Bog živi te!

A. Leban.

34. Popotnica vojaška.

Leži, leži ravno poljé,
po polju bela cesta gre,
po cesti krepko stopajo,
prelepi mladi fantje so.

Postojte malo, fantje vi!
Kamo ste se namenili?
Se hočete podat' od nas,
Ki ljubimo iz srca vas?

Zdaj z Bogom vsi prijatelji,
vi bratje, sestre, stariši;
na vojsko gremo zdaj za vas,
mogočen cesar kliče nas.

Slovenci zdravi, mladi vsi,
smo čvrsti kakor hrastje mi.
Imamo srce, krepko moč,
premagali bomo gredóč.

Veselo hočemo zapet',
v Boga zaupanje imet',
pogumno bomo streljali,
sovražniki pa bežali.

Le naj ropoče in bobni,
in tisoč topov naj gromi;
naj križem švigajo kroglé,
Slovenci nikdar ne zbežé!

Pred nami pada vse okrog,
za nas skrbi pa ljubi Bog.
Ne bo nas ulovila smrt,
četud' bi pekel bil odprt.

Mladen'či, srčni bodimo !
Bog Sabaot nas var'val bo.
Sovražnika požene strah,
pred nami kakor veter prah.

A. M. Slomšek.

35. Spomladi vse se veseli.

Spomladi vse se veseli,
ker vsaka ptička žvrgoli.
Sreé je moje žalostno,
bom moral vzet slovo.

Oj vi, preljuba moja mat',
kol'krat ste mogli k meni vstat',
zdaj moral bi za vas skrbet',
pa moram iti v svet.

Oj ti presrečna hišica,
kjer tekla mi je zibelka,
kol'krat sem v tebi sladko spal,
Bog ve, al bom še kmal'!

Preljubi bratje in sestré,
podajte svoje mi roké,
podajte svoje mi roké,
ne jokajte za me.

Narodna.

36. Pobič sem star še le 18 let.

Pobič sem star še le osemnajst let,
cesar me hoče k soldatom imet',
kako bom soldat,
k' sem pobič premlad,
ne morem še puške držat'!

Pri fari zvonovi premilo pojo,
od ljubih prijatlov jaz jemljen slovó.
Jaz jemljem slovo,
sam Bog ve kakó, —
nazaj me nikol' več ne bo!

Očka in mamka pa jokata se,
ker vid' ta fantiče preoblečene vse;
preoblečeni so,
na vojsko gredó,
nazaj jih nikol' več ne bo!

Bratec in sestra pa jokata se,
od bratca preljub'ga ločujeta se.
Oj, bratec, ti moj,
nikar ne žaluj,
saj prideš tud' ti za menoj!

V kasarni sem hodil korajžen, vesel,
sem puško zagledal, se jokat' začel.
Oj srček ti moj,
nikar ne žaluj,
z veseljem zavriskaj, zapoj!

Narodna.

37. Fantje se zbirajo.

Fantje se zbirajo,	Barka je odplavala,
daleč marširajo,	mameca je jokala,
daleč, daleč na ono stran,	sklenila svoje je roké
kjer nikogar ne poznam.	in točila je solzé.

Barka je plavala,
mameca je plakala :
Odrin', odrin' od kraja preč,
saj ne bom te vid'la več.

Narodna.

38. Pesem slovenskih vojakov.

Bratje, Slovenci smo,	Naša beseda je :
Avstrijo ljubimo,	Za dom, cesarja vse,
z nami je Bog.	kri in srcé.

Prišel je zlati čas,	Z meči zdaj trčimo,
jarem ne žuli nas,	puškam prisezimo,
konč bo nadlog.	bratje okrog!

Urno naj stopa vsak,	Smrt vsem sovražnikom,
kdor je pošten junak	Franc Jožefa pa nam
naše vrsté.	živi naj Bog!

Narodna.

39. Vojaška.

Mi ponosni smo vojaki
iz Slovenskega doma;
po telesu smo junaki
in pogumnega srcá.
Za pravico ostre meče
v boju sučemo krepkó.
Ko pa kri sovražna teče,
vsi zavriskamo glasno:
Bog ohrani nam cesarja,
ljube Avstrije vladarja!

Naj sovražnika prihruje
kakor listja in travé,
naš pogum ne omaguje,
nam ne trepetá srcé.
Kakor skala vsi stojimo
zoper moč sovražnih čet;
in ko zmago zadobimo,
krepko se razlega spet:
Bog ohrani nam cesarja,
močne Avstrije vladarja!

Vse pod solncem kmalu mine,
vse se stara, vse mrjé;
le ljubezen, ta ne zgine,
ona vekomaj cveté.
Dà, ljubezen za Avstrijo
v srcu hrani vsak od nas;

naše želje se glasijo
danes, kakor slednji čas:
Bog ohrani nam cesarja,
krasne Avstrije vladarja.

Blagost neba naj razlije
se nad Avstrijo krasno;
zlata sreča vsem naj sije,
ki pod njenim ščitom so!
Vez edīnosti naj združi
nas, sinove njene, vse;
drug rad drugemu naj služi,
vseh pa geslo bodi le:
Bog ohrani nam cesarja,
slavne Avstrije vladarja.

Filodemus.

40. Oj ta vojaški boben.

Oj ta vojaški boben,
ta bo meni vel'ki zvon;
oj ta mi bo zazvonil,
kadar jaz umiral bom,
Bom, bom, bom bom bom bom

— — — — —

Oj ta vojaška sablja,
ta bo meni svetla luč;
oj ta mi bo svetila,

kadar jaz umiral bom.
Cin, cin, cin, cin cin, cin
— — — — —

Oj ta zelena trata,
ta le moj bo zadnji dom;
oj tukaj bom počival,
kadar jaz umiral bom.
Di—dre—di—dre—di—dom
— — — — —

In ti gorenjski fantje
bodo pokopali me,
vsi bodo me spremili
na zelene travnike.
Br—bom, br—bom, br—bom
— — — — —

Narodna.

41. Na straži.

Mraz, jasna noč! Jaz tukaj sam
stojim na straži v tujem mestu;
nikogar tujec ne poznám,
kar gre jih toč mimó po cesti.

Le zvezde gledajo z nebá
vojaka daleč tu od doma;
kakó lepó je zdaj domá!
Domú moj duh pobožno roma.

Božični je večer nocoj;
domá, kdor more, ga praznuje;
težaven stan, vojak, je tvoj,
ko tožiš ti, Bog sam te čuje!

Božični zvon domá doni,
k polnočni službi vabi;
božični zvon, glas mili ti,
kdor te je čul, te ne pozabi!

J. Stritar.

42. Tiha luna.

Tiha luna jasno sije,
duh moj misli na svoj dom;
srce zanj'ga strastno bije.
Bog ve, kdaj ga videl bom;
vmes so hribi in doline,
vmes šumenje bistrih rek,
daleč, daleč so planine,
daleč Save je iztek!

Oh premila domovina,
ljubi moj slovenski kraj!
Kjer je zibel moja tekla,
bod' gomila moja kdaj!
Za te ljubav v srcu dije,
te osrečiti želi,
srce zvesto tebi bije,
teb' kipe izdihljeji.

Kje so znanci in tovar'si?
Tu ne vidi jih okó;
kje prijat'li so in starši,
ki ljubili me gorko?
Daleč iz dežele tuje
vam v naročje hrepenim,
srce v meni ne miruje,
vas še videti želim.

Srečna zemlja mi domača,
drag mi zmir je tvoj spomin
k tebi srce se obrača
sred težav in bolečin.
Sred radostnega veselja,
Ko se luna mi blešči,
biti mi je srčna želja
v krilu tvojem slednje dni.

Iz Mohorjeve Pesmarice.

43. Na dopust.

Puško z rame! Čas vesel,
lep prišél je za vojaka
list popisan je prejel,
z njim vesel domú koraka!

Težek je vojaški stan,
trd je kruh, trdó povelje;
trda služba dan na dan;
zdaj sem prost, to je veselje.

Bodi mi pozdravljen, kraj
ljubi, mili kraj domači;
ko te vidim zopet zdaj,
vse se vidi mi drugači.

Tam že hišica stoji,
kjer prebiva sreča prava. —
Zdrava mati, oče vi,
bratec in sestrice, zdrava!

J. Stritar.

44. Prisega.

Ti, ki so pokorni ti svetovi,
služijo ti zemeljski rodovi,
pred teboj trepeče slednja stvar;
ti človeške sodiš sam usode,
dvigaš, ponižuješ v prah narode,
čuj naš glas, nad zvezdami vladar!

Kličemo v molitvi te očeta,
tvoja naj godi se volja sveta,
tvoje se časti ime povsod!
Zver dobrote vživa tvoje roke,
čuj uboge svoje nas otroke,
reši nas pogube, o Gospod!

Pred obličjem tvojim tu klečimo,
sužnje roke kvišku ti molimo,
milostno obrni v nas okó!

Bleda, naša, glej, upala lica,
napolnila mero je krivica,
sužnji jarem žuli prehudó.

Sila sili nas na boj nemili,
za svobodo bomo se borili
in za sveti križ, navdušen roj;
vse trpljenje že smo pretrpeli,
zmago ali smrt nam ti podeli —
V boj krvavi gremo, v smrtni boj!

J. Stritar.

45. Za dom med bojni grom!

Zastava že razvita je,
morilna cev nabita je,
nabrušen bridki meč!
Zdaj puško v dlan in meč ob stran,
napočil je krvavi dan.
Urá! na boj besnéč!

Naš boj je svet in svet naš roj,
saj kliče nas na hrabri boj
naš Bog, naš car*), naš dom!
Nezmagana mi četa smo,
brez straha in trepeta smo,
Urá! med bojni grom!

*) Car = cesar.

Še en pozdrav ti, dragi dom,
poprej ko gremo v bojni grom,
med bitve hrum in šum!
Še en pozdrav vam, dragi vi,
spomin na vas podžiga kri,
povzdiga nam pogum.

Kot orel čuva dom in rod,
takó svoj rod in dom nezgod
braniti hčemo mi!
Kot iz oblakov blisk in tresk
orjaške hraste stere v pesk,
sovrage stremo mi!

Naprej tedaj, junaški roj,
za dom, za drage v hrabri boj
tja sred sovražnih čet!
Med nami vsak je cel junak,
naj pade tretji, drugi vsak,
da bo le dom otét.

S. Gregorčič.

46. Naprej!

Naprej zastava Slave,
na boj junaška kri!
Za blagor očetnjave
naj puška govori!

Z orožjem in desnico
nesimo vragu grom;
zapisat v kri pravico,
ki terja jo naš dom.

Draga mati je prosila,
roke okol' vrata vila,
je plakala moja mila:
Tu ostani, ljubi moj!

Z Bogom mati, ljuba, zdrava!
Mati mi je očetnjava,
ljuba moja čast in slava;
hajdmo, hajdmo za njo v boj!

Simon Jenko.

47. Pesem slovenskega junaka.

Jaz ljubim nemirni vihar,
ponosnega znanca.
O radost, ko slišim udar
njegovega vranca.
Mogočna pesem, viharjev hrum,
srce se mi širi in raste pogum.

In kadar je v gori divjal
junak črez slemenca
in javor in bor strepetal
pred njim na kolena.
A jaz sem zavriskal v šumenje vrhov,
kakor da šel bi od zmage domov.

Vihar na vojski! In trumoma
so meči bleščali,
topovi gromeli so šumoma
in bliske metali.
Sovražnik na desni in levi je plah...
A v mojih očeh zatonil je strah.

Le buči vihar! Kot orlov polet
srce se mi dviga;
zavrglo je strah in trepet,
nov ogenj se vžiga.
Jaz ljubim ta bojni hrum,
jaz ljubim moč in pogum.

Iz „Slovenca“.

48. Konjenik.

Moj pramec, hoj,
na divji boj,
v sovražni roj!

Za mir se ne prodava,
za smrt ne trepetava,
za beg se ne podava.

Ta hrum in šum!
Moj pram, pogum!
V drvenje trum!

Le dirjajva v galope
črez vse sovražne trope,
dokler življenje sope.

Če padeš ti,
če meni kri
izkrvavi...

Naj črno prst namaka;
saj kaplja bode vsaka
rodila spet junaka.

Silvin Sardenko.

49. Molitev pred bitko.

(Po Th. Körnerju.)

Oče, jaz kličem Te!

Dim iz topov me zagrinja grmečih,
ogenj obkroža me strel plamenečih,
bojev voditelj, jaz kličem Te,
Oče, Ti vodi me!

Oče, Ti vodi me!

Vodi me v zmago al' v smrt sredi boja,
meni povelja sveta so Tvoja;
kakor Te volja, Ti vodi me,
Oče, jaz molim Te!

Oče, glej molim Te!

Kadar že smrtne me stiskajo sile,
kadar odprte mi tečejo žile,
Tebi, Gospod, jaz izročam se:
Oče, Ti varuj me!

Poslovenil Anton Funtek.

50. Trije vojaki.

Iz vasi na bistrh konjičih
hitijo vojaki trije,
za očetnjava in cesarja
hitijo na bojno polje.

In vzdihne prvi in pravi:
„Poslovil sem se težkó;
solzila se stara je mati,
jokala je sestra glasno.“

In drugi vzdihne in pravi:
„Poslovil sem teže se jaz:
plakala je žena, — v zibelki
smehljaj se deteta obraz.“

In tretji zamolklo deje:
„Ob zori so danes zaran
zagrebli mi ženo z detetom,
zagrebli so beli mi dan.“

Hrumi in šumi tam bitka
in bridke sablje zvené;
za očetnjava in cesarja
premnogo izdihne srcé.

V najhujši, v najsilnejši borbi
stoji mi tretji vojak.
Kopni li po časti in slavi?
Kopni li po grobu junak?

Po dolu hitita vojaka
na bistrih konjičih domov...
A tretji počiva sladkó
tam sredi nebrojnih grobov.

Josip Freuensfeld-Radinski.

51. Otrokova molitev ob času vojne.

Bogec moj,
atek naš
šel je v boj —
kak temná,
kak strašno
zunaj je.
Bog ve, če
atek moj
spančkal bo
kje nocoj!

Lučice,
zvezdice,
ve ga, — oh,
vidite.

Dajte, dajte,
ga poglejte,
kot bi gledal jaz:
dajte, dajte,
mu povejte,
kot bi rekel jaz:
„Stanko misli náte, náte,
Stanko moli záte, záte
dneve in noči.“

Angelček,
ti mu stoj na strani;
angelček,
ti ga, ti ga brani,
da ga kdo
prehudó ne rani.

Angelček,
primi za roko ga,
angelček,
ti tolaži njega,
da ne bo
prežalosten.

O Marija z Jezusom!
Mene poslušajta,
pa mi, pa mi dajta
atka še nazaj!
O, saj bilo je hudó
vama tudi, vama,
ko ostala sama
sta brez Jožefa.

Včasih — oj,
nisem te
ubogal jaz,
atek moj —
ko si ti rekel mi:

„Stanko, greš
vol'ke *) past!“
Jaz pa, jaz ...
grd obraz —
o saj veš,
o saj veš ...

Bogec moj,
pride naj
atek naš

še nazaj, —
da mu jaz
to povem,
naj mi trmo
odpusti, —
da mu jaz
pasel bom
vsakokrat
vol'ke rad
ovčke rad.

Rud. Pečjak.

52. Bratec je šel.

Jesen v deželo gre,
ptički na jug leté
daleč na jug.

Zima, obrni se,
pomlad, povrni se
v mili naš kraj!

Bratec je naš odšel,
daleč na jug je šel —
se vojskovat.

Zima, obrni se,
bratec naš, vrni se
srečen nazaj!

Dvojna za nas pomlad
se razcvete takrat,
ljubi naš brat!

Iz „Zvončka“.

53. Vzdihi.

Le vojna, sama vojna
po glavi mi šumi,
in kamor pridem, vojna
vznemirja vse ljudi!

Kaj žrtev so požrla
domača, tuja tla;
na zemlji pa odprta
še niso žrela vsa ...

*) Vol'ke = zmanjševalnice beseda vol; vol'ke = voleka.

Ne s koso, temveč s stroji
kosi povsod zdaj smrt,
kot da izpremeniti
ves svet v svoj hoče vrt!

Otročkom, ki o strašnih
še ne vedó stvaréh,
celó že z ličec gine
mladostni cvet in smeh!

O, Bog, vsaj teh nedolžnih
usmili se sirot
in z mirom skoraj reši
nadaljnih jih grozot!

Fr. Rojec.

54. Junak in lastovka.

Srce ni miru mi dalo,
bojni sem zapustil grom;
v kraj domači me je gnalo,
gledat zapuščeni dom.

Ali še stoji mi kočā,
borna kočā pod goró;
ali vojska, tod deroča
je zrušila tudi njo?

Tu stojim na vrhu gore,
zvezd po nebu luč bledí;
polje v svitu zlate zore
mirno pred menoj leži.

A zaman oko mi išče,
hišice ne najde! — Glej:
Žalostno je pogorišče,
kjer je hiša stala prej.

Oglja kupček in pepela
je samo na mestu še;
kar imel sem, vse, vse vzela
mi sovražna roka je!

Kaj v višini milo toži?
Glas domač se zdi mi ta;
ptič nad pogoriščem kroži,
s krili plašno plapola.

Lastovica lahkokrila
iz daljave črez morjé
k nam si zvesto se vrnila
črez doline in gore.

Lepe videla si kraje,
srečne videla ljudi;
pozabila nisi raje,
ki nadloga jih mori.

Oh, zakaj si priletela
v žalostni, nesrečni kraj?
Kjer si gnezdo prej imela,
tam je pogorišče zdaj!

Zlobna roka pokončala
z domom mojim dom je tvoj;
vendar, kaj bi žalovala?
Ptica, ti veselo poj!

Tja poleti onkraj gore;
sreča, mir je tam doma;
gostoljubne najdeš dvore,
vsak zavetja rad ti dá.

Tebi treba ni skrbeti;
kdo se mene smilil bo?
Hodil, prosil bom po sveti
z otročiči in ženo.

J. Stritar.

55. Brodnik.

Med skalami Sava šumi,
valove mogočne vali,
v naročaj jih Dunavu tira.
Čoln ziblje ob bregu se tam,
a ribič mi v njem sedi sam,
na veslo se truden opira.

„Hoj, starec, kar veslo zdaj v dlan,
pa jadrno v drugo tam stran
črez šumno prepelji nas Savo!
Čuj, turško rumeno zlató
plačilo bogato ti bo . . .
Če nočes, — ti vzamemo glávo!

Molčita že polje in log,
tam onkraj krščanski ostrog
v neskrbnem že spanju počiva.
Zaviti v plašč temne noči
ogledat poslani smomi,
kod kleti sovražnik se skriva . . .“

„Ne maram za vaše zlató!
Čemu mi pač ribiču bo?
Zastonj vas črez reko prepeljem.
Res, sivo že glavo imam,
a vam je nocoj še ne dam.
Rad vašim ustrezam poveljem.“

Že čolnič od bregu leti
in nese oglednike tri;
veslaja pa ribič ozira,
srepó se v vrtenje voda,
ki rado se s čolni igra
in slastno na dno jih požira.

„Res hrabro srcé ti imaš,
izvrsten prevoznik si naš,
ni takega blizu okoli.
A nas bo pohvalil glavar,
oj krasen pač čaka nas dar,
krasnejši nas ni še nikoli!“

„Na mestu!“ dé ribič krepkó,
a veslo zažene v vodó . . .
„Tu vaše in — moje plačilo!“
„Bes, džaur!“ še krik iz valov,
iz mokrih je Save grobov, — —
potem pa vse tiho je bilo.

A. Aškerc.

56. Materino naročilo.

Naročila tožna mati pticam,
naročila solnce svetlim žarkom,
naročila jadrnim vetrovom:
„Poletite tja na bojno polje,
daleč, daleč tja na bojno polje,
sinu mojemu pozdravov tisoč
in poljubov tisoč izročite!“

Napotili so se solnčni žarki,
odletele ptice brzokrile,
odbrzeli jadrni vetrovi.

Toda vetri so v gorah ostali,
ptice so omagale na poti,
solnčne žarke morje je popilo . . .

Vetri niso videli junaka,
niso ptice s sinom govorile,
ni ga solnce zlato poljubilo.
Nikdar več se k majki ni povrnil.

Davorinov v „Zvončku“.

57. Za sinom.

Do straže ženica prispé,
tresoča se v stražnika zré,
ob poti zasopljena diše
in solze, glej, z lica si briše.

„Stoj, žena! Kam vede te pot?
 Kaj iščeš ob polnoči tod?
 Ne čuješ li tamkaj z bojišča
 obupnega smrtnega vrisča?“

„„Povej mi, kje biva moj sin?
 Saj znan ti bo pač Valentin
 Polkovno je nosil zastavo
 v premnogo že bitvo krvavo.““

„E, kaj pa, da sem ga poznal,
 sam cesar svetinjo mu dal.
 Vkup s Tinetom vedno sva stala,
 vkup kri za svoj dom prelivala.
 Ko davi bil rog je zapel,
 še Tine je pravil vesel
 o domu in mamici zlati,
 ki moral slovo jima dati.
 Vnel kmalu krvav se je boj,
 pogumno spet stal je z menoj.
 Kar krogla je zla privršela
 in Tineta v prsi zadela.
 Še roko podal mi v slovó,
 ugasnilo mu je okó
 Tam gori ob cerkvici beli
 smo v črno ga zemljico deli.““

In mati zakrije obraz,
 zajoče obupno na glas,
 h gomili nemudoma krene,
 pa križca na njej se oklene.

Ko tožno ob grobu ihti,
sovražnik od brega vstreli.
Kraj cerkvice krogla zabrije
in materi srce — prebije.

J. Maister.

58. Ranjen!

Kakó mi dobro deje to!
Temá izpred oči mi gine;
nad sabo vidim spet nebó,
voljno prenašam bolečine.
Bog ti povrni, ljubi brat,
tovariš, dobro delo tvoje;
oh, bom li videl še enkrat
svoj dom, bom videl ljube svoje?
Tolažiš me, rad bi verjel
besedam tvojim, blaga duša;
ko boš ti vračal se vesel,
na tujem bo me krila ruša.
In če me Bog stegá svetá
tako še v mladih letih vzame,
pozdravi mi lepi domá
vse, vse, pa molijo naj záme.

J. Stritar.

59. Naročilo.

Za rana se bode spet grom topov
razlegal tam preko ravni;
v ljut boj zvihrali bodemo vnov
in zemljo pojila bo kri.

Mordà tudi mene porazi vihar.
Mordà! — A kaj pač to de?
Saj mnogo borilcev ima še cesar,
ki hrabro jim bije sreé.

Tovariš! Če jutri se res to zgodi,
da v boju objame me smrt,
očesa naj solza ti ne kali,
ne kloni ti duh potrť!

Izpolni mi eno, poslednjo željó,
ko vrneš v domačo se vas,
ko plavalo bo ti v radosti okó,
v radosti žaril se obraz.

Oh spomni tedaj se današnjega dne
in h koči poglej za vasjoj
ter v senci lipe košate, staré
pred kočó trenutek postoj!

Na klopi tam stara mi majka sedi,
obraz ji mračan je, solzan,
skrbljivo upira steklene oči
po meni na severno stran.

In ko te ugleda, popraša plašnó,
kje jaz, njen sin, sem ostal,
tedaj pa prikrij ji novico strašno,
da v bitki krvavi sem pal!

Da hrabro na tvoji se strani boril,
da skoro se vrnem, ji déj!
Čemu bi pač stara ji leta grenil?
Zavriskaj in pojdi naprej!

Fr. Gestrin.

60. Vrnitev.

Zdravi, oče! mati, zdrava!
Sestra, zdrava! zdrav, ti brat!
Srce mi v veselju plava,
da vas vidim še enkrat.

Saj sem ležal leto celo
ranjen in hudo bolan;
kolikrat se mi je zdelo:
Ta je tvoj poslednji dan!

Iz tujine, iz daljave
zopet sem prišel domú;
žive vidim vas in zdrave,
hvala večnemu Bogú!

J. Stritar.

61. Svidenje.

Leži, leži poljé široko,
po polju Sava lije se,
nad Savino vodo globoko
železna cesta vije se.

Po cesti v dolgi vrsti zbrani
vozovi hlopejo votló,
na severno od južne strani
hitijo črez poljé širnó.

Iz vozov pa ne zrejo jasni
obrazi črez zeleno plan,
ne petje, govori ne glasni,
ne čuje smeh se brezskrban.

V vozovih ranjeni vojniki
na trdih posteljah leže
in v bolečini preveliki
bolestno reveži ječe.

Na polju pred vasico malo
ustavi se nesrečni vlak;
tam mnogo se ljudi je zbralo,
ko zemlja se zavija v mrak.

Prinesli s sabo so obilo
pijače hladne in jedi,
junakom ranjenim v krepilo
jih blaga množica deli.

Med množico ob dolgem vlaku
ženica siva tam hiti,
i ona bolnemu junaku
prinesti hoče pomoči.

Že stopi v voz. V temotnem kotu
leži mrtvaško bled junak,
že gine slednja moč životu,
oči objema smrtni mrak.

Okoli obrne v njo temneče,
radost mu lice spreleti.

„Oj, mati, z Bogom!“ zašepeče
in mrtev že pred njo leži . . .

Bolesten krik se krog razlegne,
nató ni čuti več glasú,
ženico pa vojak odtegne
mrtvó znad mrtvega sinú.

Josip Pagliaruzzi-Krilan.

62. Sinoči in danes.

„Oj, hvala Bogu, da končan
že jutri bode boj strašan,
da vendar cesar sklence mir,
ki spet odprl bo sreče vir.

Domov se vrnil bom vesel,
prisrčno mater bom objel,
ki vem, da čaka me težko,
al' misli že, da me ne bo.“

Tako vojak mlad govori,
tolaži se o polnoči,
ko luna sije na polje,
na katerem trupla krvave.

„Nebeški Bog daj, da končan
že jutri bode boj strašan,
da ljubi sin se vrne spet,
ki ločena že pet sva let.

Ti milostljivo varuj ga,
da bridki meč ne vdari ga,
saj blagega srca je bil,
lepó me v starosti redil.““

Takó še mati govori
in sklenjene roké drži,
ko luna sije nad vasjo,
kjer vse počiva že sladkó.

Prisveti kmalu beli dan
in boj strašan je res končan:
Sin, mati sta se tam sešla,
kjer ponehá ločitev vsa.

Fr. Ser. Cimperman.

63. Odlikovanje.

Vihar je bojni, grozni utihnil,
hura, dobljena zmaga je!
A mnog junak svoj duh izdihnil
pod mahljaji sovraga je.

Pač bil se hrabro vsak kot lev je,
kdor živ, kdor mrtev tu je zdaj;
otet, utrjen stol kraljév je,
otet je doma krasni raj.

In zbira že na bojnem polji
borilce hrabre gospodar;
njim, ki junaki so najbolji,
svetinje zlate daje v dar.

Pripel že vrsti je vojakov
vladar poguma častni znak:
„Čemú pa známenja junakov
ti braniš borcev se prvak?“

„Nevreden nisem pač odlike,
a dosti vrednéjših poznam;
to znamenje časti in dike
dovoli, kralj, da tistim dam.““

Primigne kralj; junak pa stopi,
kjer mož pri možu v krvi spi,
najbližjemu v mrličev tropi
pripne na prsi znak časti.

„Kar meč, kar strel jih je pomoril,
v tem enem sem odlikoval;
teh slednji manj ko jaz ni storil,
več ko mi vsi je žrtvoval.“

Spoštljivo kralj glavó odkrije,
z njim vrste vse se odkrijó,
oko junakom solze lije,
po mrtvih bratih jim tekó.

Simon Gregorčič.

64. Ubežni kralj.

Noč je temna, podkve jeklo poje;
glej, po gozdu kralj ubežen jaha,
zgubil vojsko, zgubil zemlje svoje,
skriva se ko zver po lesu plaha.
Nima žene, hčere, ne sinova,
vse mu vzela vražna je sekira;
koča vsaka duri mu zapira,
spremljevalca nima pot njegova.

In zajezdli v gosto drevje lesa,
konj se zdrsne, noče delj bežati,
v stran zahrska, kvišku pne ušesa:
brezdno vidi pred seboj zijati. —

Kralj pa gleda in zastonj ugiblje;
s konja stopi, k veji ga priveže:
sladki sen nad brezdnom ga zaziblje.

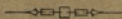
Dahnejo mu sanje v trudno glavo:
Stol kraljevi iz zemlje mu rase;
on pak seda nanj s častjo in slavo,
bogat, venčan, ko nekdanje čase.
Zida se nad njim poslopje širno,
razsvetljeno v zlatu lesketáje;
stavijo se veže na vse kraje,
zunaj čuje straže hojo mirno.

Prebudi se bobnov ropotanje,
prebudi se grom trobent vojaških,
vstane žvenket in vstrog rožljanje,
ide truma vojvodov junaških;
gre med njimi knez iz zemlje tuje,
ki mu hotel je deželo vzeti;
zmagan ide, z njim tovar'ši vjeti,
klanja se mu, silni meč daruje.

Zadonijo spet trobente glasne
in prikaže se obraz kraljice;
z njo sinovi, z njo so hčere krasne,
njej visoke strežejo device.
Tú gospôda kralju vsa zavpije:
„Bog ti slavo hrani čase večne!
Svetlim vnukom tvojim dneve srečne!“
Hrum veseli po dvorinah bije.

Vzdihne v živih sanjah kralj: „Carujem!
Oh, podobe gledal sem neznane,
da ubežen skrivam se po tujem!
V sanjah kvišku kakor jelen plane;
hoče k svojim — roke širi — pada!
Meč z oklepom v dno brezdna brenkoče;
konj se strga, podkve vdar ropoče.
Krokotajo vrani iz prepada.

Fr. Levstik.

Kazalo.

Nr.	Strana
1. Geslo (J. Koseski)	3
2. Cesarska pesem (Po J. G. Seidlu - L. Toman)	3
3. Mal' postojmo (Narodna)	4
4. Otrokova cesarska pesem (Posl. Fr. Končan)	4
5. Nač cesar — živio! (L. Černež)	5
6. Živi, svetli cesar naš! (A. Praprotnik)	6
7. Zahvala šolske mladine cesarju Francu Jožefu I. (Grajan)	6
8. Cesarju Francu Jožefu I. — 2. decembra 1914 (Dr. Mih. Opeka)	8
9. Ljubav do doma (Fr. Ser. Cimperman)	9
10. Človek brez domoljubja (L. Toman)	10
11. Otrokovo domoljubje (Fr. Končan)	11
12. Domovina (Andrej Praprotnik)	11
13. Domovina, mili kraj (Andrej Praprotnik)	12
14. Domovino ljubim (Lujiza Pesjakova)	13
15. Moč domovinske ljubezni (Fr. Ser. Cimperman)	14
16. Jaz zvest sem Avstrijan! (Jos. Pintar)	16
17. Avstrija moja (J. Kersnik)	17
18. Slava tebi, slava! (L. Černež)	18
19. Avstrija za vse (V. Vodnik)	18
20. Za domovino Avstrijo (Vekoslav Poljanec)	19
21. Le Avstrija je naša domovina! (O. E. B. v „Vrtcu“)	20
22. Mladi junaki (L. Černež)	21
23. Srčni deček (Fr. Levstik)	22
24. Kaj maramo mi (Narodna)	23
25. Kadar pridejo vojaki (Fr. Levstik)	24
26. Vojaki na poti (S. Gregorčič)	24
27. Ena ptička priletela (Narodna)	26
28. Tam za laškim gričem (Narodna)	27
29. Solnce mi rajža (Narodna)	27
30. Prišla bo pomlad zelena (Narodna)	28
31. Radovoljni brambovci (V. Vodnik)	29

Kosi, Domoljubne in vojaške pesmi. XII. 655.

Nr.	Strana
32. Slovo (J. Stritar)	31
33. Hišica očetova (A. Leban)	31
34. Popotnica vojaška (A. M. Slomšek)	33
35. Spomladi vse se veseli (Narodna)	34
36. Pobič sem star še le 18 let (Narodna)	35
37. Fantje se zbirajo (Narodna)	36
38. Pesem slovenskih vojakov (Narodna)	36
39. Vojaška (Filodemus)	37
40. Oj ta vojaški boben (Narodna)	38
41. Na straži (J. Stritar)	39
42. Tiha luna (Iz Mohorjeve pesmarice)	40
43. Na dopust (J. Stritar)	41
44. Prisega (J. Stritar)	42
45. Za dom med bojni grom! (S. Gregorčič)	43
46. Naprej! (S. Jenko)	44
47. Pesem slovenskega junaka (Iz „Slovenca“)	45
48. Konjenik (Silvin Sardenko)	46
49. Molitev pred bitko (Po Th. Körnerju poslovenil A. Funtek)	47
50. Trije vojaki (Jos. Freuensfeld-Radinski)	47
51. Otrokova molitev ob času vojne (Rud. Pečjak)	49
52. Bratec je šel (Iz „Zvončka“)	50
53. Vzdihi (Fr. Rojec)	50
54. Junak in lastovka (J. Stritar)	51
55. Brodnik (A. Aškerc)	52
56. Materino naročilo (Davorinov v „Zvončku“)	54
57. Za sinom (J. Maister)	54
58. Ranjen (J. Stritar)	56
59. Naročilo (Fr. Gestrin)	56
60. Vrnitev (J. Stritar)	58
61. Svidenje (Josip Pagliaruzzi-Krilan)	58
62. Sinoči in danes (Fr. Ser. Cimperman)	60
63. Odlikovanje (Simon Gregorčič)	61
64. Ubežni kralj (Fr. Levstik)	62

Zaznamek začetkov pesmi po abecednem redu.

	Strana
Ako le če, Avstrija	18
Beseda sladka, domovina	11
Boben bobna: bam, brbam	24
Bog ohrani, Bog obvari	3
Bogec moj, atek naš šel je v boj	49
Bratje, Slovenci smo	36
Cesarja prav še ne poznam	5
Domovina, mili kraj	12
Domovino ljubim!	13
Domovje moje, Avstrija	17
Do straže ženica prispe	54
Ena ptička priletela	26
Fantje se zbirajo	36
Igrač mi, oče, več ni mar	22
Iz vasi na bistrjih konjičih	47
Jaz ljubim nemirni vihar	45
Jesen v deželo gre	50
Kaj maramo mi	23
Kakor mlado rožo popje	6
Kakó mi dobro deje to	56
Kar drevó brez zal' ga cvetja	10
Le vojna, sama vojna	50
Le urno v vrste, fantje vsi	21
Leži, leži ravno polje	33
Leži, leži, polje široko	58
Ljubiti dom, to je sveto	9
Mal' postojmo	4
Med skalami Sava šumi	52
Mi ponosni smo vojaki	37
Moj pramec, hoj	46
Mraz, jasna noč	39

00000442176

	Strana
Naprej, zastava Slave	44
Naročila tožna mati pticam	54
Naš cesar mi je vedno ljub	4
Ne boj se, Avstrija, častita mati	20
Noč je temna, podkve jeklo poje	62
Oblak zagrnil je nebó	19
Oče, jaz kličem Te!	47
Oj, hišica očetova	31
Oj, ta vojaški boben!	38
Oj, hvala Bogu, da končan	60
O moj preljubi, dragi dom	11
Pobič sem star še le 18 let	35
Pomladni cvet odeva svet	24
Prahu oblak se vije	14
Presvitli cesar vabi nas	29
Prišla bo pomlad zelena	28
Puško z rame!	41
Sinovi zvesti tudi mi	3
Slava tebi, slava	18
Solnce mi rajša	27
Spomladi vse se veseli	34
S ponosom v srcu kličem	16
Srce ni miru mi dalo	51
Šestinšestdeset let in zopet zbran	8
Tam za laškim gričem	27
Tiha luna jasno sije	40
Ti, ki so pokorni mu svetovi	42
Vihar je bojni grozni utihnil	61
Zastava že razvita je	43
Za rana se bode spet grom topov	56
Z Bogom, mati, oče zdravi	31
Zdravi, oče! mati zdrava!	58
Živi, svetli cesar naš!	6

